

 Lobbysøgning

POLITIKEN

★ Udledningen af kvælstof i havet er den højeste i 12 år

 Politiken, 24. oktober 2020, Sektion 1, Side 9, MAGNUS BREDSORFF..., 707 ord, Id:e7f47234,

VANDMILJØ Landbrugets udledning af kvælstof steg i 2019 til det højeste niveau i 12 år, viser nye tal. Vi er langt fra målene for vandmiljøet, siger forskere.

Landbrugets udledning af kvælstof, der er skyld i iltsvind i de danske farvande, steg i 2019 til niveauer, der ikke er set i mere end et årti. På en konference fredag fremlagde forskere fra Aarhus Universitet en foreløbig opgørelse, der viser, at udledningen af kvælstof til vandmiljøet var 72.000 tons, en stigning på 22.000 tons i forhold til 2018 og den højeste udledning siden 2008.

Hovedparten af stigningen skyldes dog meget regn i 2019. Det vasker kvælstof ud af jorden og videre til åerne, hvorfra det bliver ført til havet. Derfor korrigerer forskerne for mængden af nedbør, og den korrigerede udledning lander ifølge de foreløbige opgørelser på 59.000 tons, en stigning på 4.000 tons fra 2018 og også lige akkurat den højeste udledning i 12 år.

Landbruget står for 90 procent af de menneskeskabte udledninger af kvælstof.

Kvælstof får algerne i havet til at blomstre op. Når de dør, falder de til bunds og bliver spist af bakterier, som bruger ilten i vandet. Derfor kan der opstå iltsvind, som i værste fald slår både fisk og andre dyr ihjel.

»Det her er en rigtig grim historie«, sagde professor Bo Riemann, da han fremlagde tallene på konferencen for et borgerpanel nedsat af Teknologirådet under overskriften 'Det går den gale vej'.

Han betoner, at det vigtige ikke er den høje udledning i 2019 i sig selv, fordi store variationer er normale.

»Over de seneste 10 år er der sket en klar stigning i udledningen af kvælstof. De tilførsler, der kommer til havet, er milevidt fra den størrelsesorden, vi skal ned på«, siger Bo Riemann.

Stigning på 2 procent om året

En anden Aarhus-professor med speciale i vandmiljø, Stiig Markager, fastslog på konferencen, at forskernes anbefaling er at komme helt ned på 39.000 tons kvælstof årligt. Kun på den måde kan vandet i fjorde og indre farvande igen blive rent, klart og fyldt med ilt og ålegræs året rundt. Men det vil kræve, at landbruget skærer en tredjedel af sin udledning og dermed gøder markerne markant mindre med mindre udbytte til følge.

Stig Markager fremlagde på konferencen en beregning, som viser, at stigningen i kvælstoftilførslen har været 2 procent om året de seneste 10 år. Den skal omvendt reduceres med 6 procent om året, hvis de indre farvande skal komme i god tilstand inden 2027, som et EU-direktiv kræver.

Han advarer om, at klimaforandringerne gør, at der skal handles nu. Det skyldes, at algerne vokser hurtigere, når temperaturen i både luft og vand stiger. Stadig hyppigere iltsvind frigiver i sig selv kvælstof og fosfor fra bunden, som igen giver grobund for mere algevækst.

»Så risikerer vi at blive fanget i en ond cirkel, hvor det er meget svært at skubbe vandmiljøet i den rigtige retning. I så fald vil vores generation have ødelagt vandmiljøet for en meget lang periode«, siger Stiig Markager.

Naturforening kræver indgreb

Præsidenten for Danmarks Naturfredningsforening, Maria Reumert Gjerding, er »ekstremt rystet« over opgørelsen.

»Vi kan ikke acceptere, at vi slår livet ihjel i vores havområder med forurening fra landbruget. Vi taler om iltsvind, fiskedød og kvælning af havbunden«, siger hun.

Ifølge naturfredningsforeningen har landbruget gjort meget for at nedbringe forureningen, men det er ikke nok, fordi mange danske havområder er særlig sårbare.

Derfor kræver Maria Reumert Gjerding, at den ekstra gødning med kvælstof, som blå bloks landbrugspakke fra 2015 gav lov til at sprede, skal væk.

»Med de nye tal bør den straks annulleres«, siger hun.

Omvendt fremhæver Søren Hviid, som er landskonsulent i videntretet Seges under erhvervsorganisationen Landbrug og Fødevarer, at 2019 var et specielt og meget vådt år. Omvendt var 2018 meget tør.

»Det betyder, at vi har fået mere end ét års afstrømning fra markerne i kalenderåret 2019«, siger han.

Heller ikke forskernes opgørelse af, at udledningen er steget gennem 10 år, godtager Søren Hviid.

»Udsvingene er ikke større, end at de kan skyldes variationer i vejret. Der kan lige så godt være tale om status quo«, siger landskonsulenten.

Aarhus Universitet fremsender først omkring årsskiftet den officielle rapport om vandmiljøet til Miljøstyrelsen og Miljøministeriet.

Miljøminister Lea Wermelin (S) vil ikke kommentere forskernes foreløbige opgørelse.

magnus.bredsdorff@pol.dk

Vi kan ikke acceptere, at vi slår livet ihjel i vores havområder med forurening fra landbruget Maria Reumert Gjerding, Danmarks Naturfredningsforening.